

Nr 153.

Av herr **Palmstierna**, om *dyrortstillägg åt ordinarie lärare vid navigationsskolan i Härnösand.*

Enligt den år 1912 genomförda löneregleringen för befattningshavare vid navigationsskolorna i riket hava ordinarie lärare vid dessa skolor erhållit en begynnelselön å 2,150 kronor jämte tjänstgöringspenningar 1,050 kronor eller tillsammans 3,200 kronor. I Riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t år 1911 angående regleringen av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel fogade Riksdagen till sitt godkännande av Kungl. Maj:ts förslag följande yttrande: »Riksdagen inser, att en betydande förbättring i dessa befattningshavares nuvarande löneförmåner måste vidtagas i samband med den förändring i navigationsskolornas verksamhet, som är avsedd att genomföras. På samma gång som undervisningen, vilken blir av mer omfattande natur, än hittills varit fallet, kommer att ställa större krav på lärarna, komma dessa genom det s. k. privatläsningssystemets borttagande att förlora tillfällen till biförtjänster, varav de hittills allmänt begagnat sig. Genom navigationsundervisningens koncentrerung på ett fåtal skolor blir också elevantalet i varje särskild skola större och klasserna mera fulltaligt besatta. Det har också framhållits, att det för vinnande av dugande krafter till föreståndare och lärare är angeläget, att dessas avlöning icke sättes för lågt.» Beloppen av dessa avlöningsförmåner äro emellertid så avvägda, att de efter avdrag av omkring fyra å femhundra kronor i pensions- och retroaktivavgifter nätt och jämnt kommit att motsvara vad å en ort med *medelmåttiga* levnadsomkostnader kunde betraktas såsom existensminimum för en person med dessa lärares utbildning och ställning i samhället. Av denna anledning hava för lärare å orter med dyrare levnadsomkostnader bestämts ett ortstillägg av 300 kronor. Såsom sådana orter hava Stockholm, Göteborg och Malmö ansetts, varemot Härnösand och Kalmar

icke uti ifrågavarande lönereglering betraktats såsom dyrorter. Förmodligen har Härnösand såsom småstad ansetts vara en ort med normala levnadskostnader. Härnösand är dock i fråga om såväl livsmedelspriser som hyror och skatter dyrare än de som dyrorter upptagna städerna Göteborg och Malmö.

Till utredning härom tillåter jag mig hänvisa till den undersökning angående levnadskostnaderna å postpersonalens stationsorter, som på uppdrag av generalpoststyrelsen verkställdes av kommerskollegium genom dess avdelning för arbetsstatistik, och vilken undersökning har utmynnat i en efter de allmänna levnadskostnadernas storlek verkställd gruppering av 258 stationsorter i riket. I denna gruppering intager Härnösand den adertonde platsen från början och har att uppvisa en medelkostnad för livsmedel, hyror och skatter, som är högre än samma kostnad för såväl Göteborg som Malmö. I den redogörelse för grupperingens resultat, som avdelningen för arbetsstatistik fogat vid den offentliggjorda grupperingstabellen, nämnes också Härnösand bland de »allra dyraste orterna», till vilken grupp avdelningen räknar de orter, som å den förenämnda tabellen hava ett högre indextal än 1,150. Det å tabellen i fråga för Härnösand angivna indextalet är 1,194, för Göteborg och Malmö åter respektive 1,184 och 1,161.

Under tidsperioden 1900—1913 har den kommunala utdebiteringen för inkomst av kapital och arbete i Härnösand samt i städerna Göteborg och Malmö, där ortstillägg av lärarna vid navigationsskolorna åtnjutas, utgjort nedanstående belopp för gammal bevillningskrona:

	Härnösand	Göteborg	Malmö
1909	7.02	6.45	6.92
1910	6.93	6.97	7.07
1911	7.05	6.76	7.52
1912	8.40	6.60	6.73
1913	7.63	6.63	6.76

Härnösand är följaktligen jämväl i fråga om kommunalskatter en dyrare ort än Göteborg och Malmö.

De angivna dyrortsförhållandena i Härnösand hava också vunnit vederbörligt beaktande med avseende å två grupper av därstädes boende statstjänstemän, nämligen telegrafpersonalen och postpersonalen. Den i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid telegrafverket stadgade rätt för vissa grader av ifrågavarande tjänstemän att så länge de tjänstgöra å sådan ort, där levnadskostnaderna äro särskilt höga, uppbara

visst tilläggsarvode, har vunnit tillämpning med avseende å samtliga i Härnösand stationerade tjänstemän av ifrågakommande grader, vilka f. n. åtnjuta tilläggsarvode med 10 procent av den vederbörande tjänstemans tillkommande avlöning. Likaså har den rätt till tilläggsarvode, som i gällande avlöningsreglemente under vissa förhållanden tillförsäkrats tjänstemän vid postverket kommit till tillämpning beträffande i Härnösand stationerade posttjänstemän.

Även beträffande tullverkets personal hava för Härnösands vidkommande här ovan åberopade förhållanden vunnit beaktande i den utredning om ortstillägg för tullverkets personal, som på initiativ av herr statsrådet och chefen för finansdepartementet år 1912 företagits av tillkallade sakkunnige, byråcheferna E. Beyer och N. Bergsten.

Ehuru sålunda levnadskostnaderna äro högre än i såväl Göteborg som Malmö hava navigationsskolelärarna i Härnösand likväl icke tilldelats den förmån av dyrortstillägg, som kommit de vid navigationsskolorna i Göteborg och Malmö anställda lärarna till del.

Då detta förhållande icke överensstämmer med rättvisa och billighet samt dessutom vållat svårigheter för anskaffande av erforderlig ordinarie lärarepersonal vid navigationsskolan i Härnösand, hemställer jag,

att Riksdagen behagade besluta, att även för de ordinarie lärarna vid navigationsskolan i Härnösand måtte utgå samma dyrortstillägg, som bestämts för de ordinarie lärarna vid navigationsskolorna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Stockholm den 25 januari 1914.

Erik Palmstierna.
